

Blindsonenes utfordringer

ISRAEL-PALESTINA: Når man adresserer det som skjer på Gaza, uten å adressere hendelsene som rammet sivile israelere, og som utgjør et vedvarende traume, fremstår dette som en manglende anerkjennelse av «den andre sidens» menneskelighet.

Av Claudia Lenz, Øivind Kopperud , forskere ved HL-senteret

I arbeidet i utvalget som undersøkte Den norske kirkes forhold til jøder og jødedom har det blant annet vært et stort fokus på kirkens antijødiske og antisemittiske arv og faren for bruk av antisemittiske troper også i dagsaktuell debatt om Israel-Palestina konflikten.

Dette har det vært viktig å sette søkelys på – ikke minst fordi seiglevende antisemittiske forestillinger ofte kan være vanskelig å få øye på. Utvalget anbefaler blant annet at representanter for Den norske kirke skal unngå religiøse symboler og bibelske metaforer i sin kritikk av Israelsk politikk, siden disse lett kan aktivere gamle antijødiske forestillinger fra kirkens historie.

Sterkt engasjement

Men det er kanskje enda vanskeligere å få øye på blindsoner som kan oppstå med et sterkt engasjement. Blindsonene handler om den delen av virkeligheten som *ikke* inngår i ens egen oppfatning av konflikten, dens årsaker, nyanser og konsekvenser. Når man er svært opptatt av den ene sidens situasjon, lidelse og smerte i en konflikt er dette ikke i seg selv problematisk.

Det kan være viktig å løfte dette frem, spesielt når dette er den underlegne parten i konflikten. Men faren ligger i at dette engasjementet kan bidra til at man mister avstand til fiendebildene, hatet og dehumaniseringen av «de andre» i en eskalerende konflikt. Når «motpartens» menneskelighet forsvinner ut av synet gir det en dårlig forutsetning til å kunne bidra til fred og forsoning.

Uansett hvor kritisk man måtte stille seg til Israels krigføring, så viser hendelsene 7. oktober at det faktisk er en krig med to stridende parter

Et godt eksempel på en slik blindsoner er når Oslos biskop 7. april på sosiale medier gir uttrykk for sin sorg og forferdelse over seks måneder med krig i Gaza, men hverken nevner terroraksjonen mot Israel med brutale drap på sivile eller den gisselsituasjonen vi ser akkurat nå. Disse hendelsene var startpunktet for den nåværende krigen i Gaza, med de ufattelige sivile lidelsene og ødeleggelsene som konsekvens.

En krig mellom to parter

I lyset av disse katastrofale konsekvensene for Gazas befolkning kan lidelsen og traumene til den israelske befolkningen havne i skyggen, eller bli tillagt mindre betydning. Her oppstår en blindsoner som er problematisk av flere årsaker: Uansett hvor kritisk man måtte stille seg til Israels krigføring, så viser hendelsene 7. oktober at det faktisk er en krig med to stridende parter, og ikke bare en militær overmakt som helt uprovosert dreper en forsvarsløs sivilbefolkning.

Men, like viktig, når man adresserer det som skjer på Gaza, uten å adressere hendelsene som rammet sivile israelere, og som utgjør et vedvarende traume, fremstår dette som en manglende anerkjennelse av «den andre sidens» menneskelighet.

Det kan kanskje være flere årsaker til dette. En grunn er at man ser det – men er redd for at hvis man anerkjenner den ene parts lidelser og fortvilelse kan man ikke anerkjenne den andres – og dermed gi den legitimitet. Men empati med menneskelig lidelse burde ikke være et nullsumspill. Når den polariserte logikken i debatten om konflikten kan skape et inntrykk av at man må velge side når det gjelder hvilken lidelse og hvilke traumer skal anerkjennes, har man mistet avstanden til konflikten dehumaniserende logikk.

Ønsker man en rettferdig fredsløsning, er det viktig å motarbeide tendensene til å fremstille den ene parten som så til de grader ondskapsfull at dens befolkning ikke lenger fortjener grunnleggende medmenneskelig empati

Anerkjenne lidelser

Vi ser denne dehumaniseringen i propagandaen på begge sider i denne konflikten. Ønsker man en rettferdig fredsløsning, er det viktig å motarbeide tendensene til å fremstille den ene parten som så til de grader ondskapsfull at dens befolkning ikke lenger fortjener grunnleggende medmenneskelig empati.

Det å anerkjenne de menneskelige lidelsene og dype traumatiseringen som terroren 7. oktober har skapt i Israel, vil dermed kunne hindre dehumanisering og demonisering av Israel. Og dette kan igjen virke som en sikringsmekanisme mot at antisemittiske forestillinger om jødisk ondskap blander seg inn i legitim kritikk av Israels politikk og krigføring.

Utvalgsrapporten slår fast at DNKs menneskerettighetsengasjement både omfatter et engasjement for Palestina og skal vektlegge religiøse minoriteters rettigheter i Norge. Våre anbefalinger tar Den norske kirke og dens representanter på ordet og oppfordrer dem til å motarbeide blindsonene der likegyldigheten ovenfor «den andre» kan få gode vekstvilkår.